

Nr 13

Utlåtande i anledning av motioner om översyn av lagstiftningen om utländsk medborgares rätt till fiske i svenskt vatten.

Tredje lagutskottet har behandlat två inom riksdagen väckta och till lagutskott hänvisade motioner, nr 910 i första kammaren av fröken *Stenberg* och nr 1055 i andra kammaren av herrar *Lothigius* och *Oskarson*.

I motionerna, som är likalydande, hemställes

»att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om översyn av lagstiftningen om utländsk medborgares rätt till fiske i svenskt vatten».

Gällande bestämmelser

Enligt 1 § *lagen den 1 december 1950 om gräns mot allmänt vattenområde* är vattenområdet i havet längs Sveriges kuster allmänt (*allmänt vatten*), där det ej ingår i fastigheterna (*enskilt vatten*). Enligt huvudregeln i 2 § hänföres till fastigheterna allt vatten inom 300 meter från fastlandet.

Förutom i havet finns allmänt vatten endast i Vänern, Vättern, Hjälmarén och Storsjön i Jämtland.

I allmänt vatten får enligt 2 § *lagen den 1 december 1950 om rätt till fiske* (fiskerättslagen) varje svensk medborgare fiska med rörligt redskap. Fiske med fast redskap kräver däremot, med visst undantag, tillstånd av myndighet.

Fisket i enskilt vatten är enligt huvudregeln i 5 § samma lag förbehållet jordägaren eller den som på annan särskild grund (t. ex. avtal eller skattläggning) äger fiskerätt. Denna bestämmelse är emellertid underkastad vidsträckta undantag, vilka ger svensk medborgare rätt att bedriva fiske med rörligt redskap i enskilt vatten längs stora delar av havskusten och i viss utsträckning även i de fyra ovannämnda sjöar, där allmänt vatten finns, samt i Mälaren.

I fråga om utlännings fiskerätt bör först framhållas att i den mån utlänningen stöder sig på enskild fiskerätt, t. ex. upplåtelse från jordägaren, saknar medborgarskapet betydelse; utlänningen är likställd med svensk medborgare.

Utlänning, som sedan minst två år är stadigvarande bosatt i Sverige, är enligt 4 och 21 §§ fiskerättslagen likställd med svensk medborgare i fråga om fiske i allmänt vatten och frifiske i enskilt vatten.

Ytterligare bestämmelser om utlännings fiskerätt ges i kungl. kungörelsen den 5 september 1968 om utlännings rätt att fiska inom Sveriges sjöterritorium och i den svenska fiskezonen (nr 487), vilken utfärdats med stöd av sistnämnda paragrafer i fiskerättslagen. Enligt 1 § i denna kungörelse får från danska och norska fiskefartyg fiske bedrivas i viss utsträckning i den svenska fiskezonen. Vidare äger medborgare i Danmark, Finland, Island och Norge att utan tillstånd bedriva fritidsfiske med spö, pilk och liknande handredskap i allmänt vatten vid havskust och i sådant enskilt vatten, där varje svensk medborgare får utöva fritt fiske. Undantag gäller dock för viss kommun i Norrbottens län. Då rätt till fiske inte föreligger för utlännings enligt 1 § eller på grund av stadgande i 4 eller i 21 § fiskerättslagen får fiskeristyrelsen enligt 2 § i kungörelsen meddela tillstånd till fritidsfiske i allmänt vatten eller i enskilt vatten, där fisket är fritt för svenska medborgare. Sådant tillstånd får meddelas för viss person eller för grupp av utlännings. Tillstånd för viss person att inom visst län utöva fritidsfiske i sådant vatten får också meddelas av länsstyrelsen. Om tillståndet endast avser fritidsfiske med handredskap under en tid av högst 14 dagar, får tillståndet meddelas av polismyndigheten i orten.

Här må slutligen anmärkas att ovan redovisade bestämmelser om utlännings fiskerätt tillkommit i nordiskt samarbete (prop. 1960: 39, 3LU 1960: 6) samt att föreskrifter av liknande innebörd genomförts i Danmark, Finland och Norge.

Motionerna

I motionerna anförs bl. a. att det i motioner till riksdagen tidigare påtalats att turistnäringen har vissa problem när generellt tillstånd till fiske icke kan lämnas utländska gäster. Enligt motionärerna föreligger en risk att de nuvarande bestämmelserna kan verka direkt hämmande på turistnäringen, något som även bekräftats av Svenska turisttrafikförbundet i ett år 1968 avgivet remissyttrande i anledning av en då i samma ärende väckt motion. Det synes motionärerna som det ännu föreligger betydande oklarhet i hur utlännings rätt till fiske i svenskt vatten skall tolkas och hur tillståndsgivningen skall tillgå. Uppenbarligen är den sistnämnda en källa till irritation.

1968 års riksdag

Vid 1968 års riksdag väcktes en motion (II: 75) i en liknande fråga. Över motionen inhämtades yttrande från fiskeristyrelsen. Därjämte avgavs yttranden av Sveriges fiskares riksförbund, Fritidsfiskets samarbetsnämnd och Svenska turisttrafikförbundet. Fiskeristyrelsen ansåg det mycket tveksamt om motionen borde föranleda någon riksdagens åtgärd. Sveriges fiskares riksförbund avstyrkte motionen. Fritidsfiskets samarbetsnämnd,

som är gemensamt organ för Fiskefrämjandet, Svenska sportfiskareförbundet och Sveriges allmänna fiskevårdsförbund, ansåg att en omprövning av bestämmelserna kunde ifrågasättas. Svenska turisttrafikförbundet tillstyrkte motionen. Beträffande det närmare innehållet i remissyttrandena hänvisas till utskottets utlåtande (3LU 1968: 40).

I sitt av riksdagen godkända utlåtande framhöll utskottet att bestämmelserna om utlänningars fiskerätt och då särskilt föreskrifterna om tillståndstvång stundom vållade viss irritation. Enligt utskottets mening torde emellertid missnöjet i stor utsträckning ha sin grund i bristande kännedom om bestämmelsernas innehåll. Utskottet anförde vidare bl. a.

Vid bedömande av förslaget i motionen II: 75 bör beaktas att licenssystemet, framför allt på det lokala planet, torde få betecknas som lätt-tillämpat och att, som framgår av remissyttrandena, tillståndsgivningen är synnerligen generös. Det har sålunda uppgivits att framställning om tillstånd aldrig avslagits. Vissa principiella betänkligheter, bl. a. av säkerhetsskäl och hänsyn till yrkesfisket, synes kunna resas mot tanken att i den utsträckning som föreslås i motionen likställa alla utlänningar med svenska medborgare. Härtill kommer att bestämmelserna om utlänningars fiskerätt tillkommit i nordiskt samarbete och att föreskrifter av liknande innebörd också har utfärdats i andra nordiska länder. Som framhållits i fiskeristyrelsens och Sveriges fiskares riksförbunds remissyttranden synes det inte böra ifrågakomma att bestämmelserna ändras annat än på gemensam nordisk basis. På dessa skäl avstyrker utskottet bifall till motionen II: 75.

Utskottet

Enligt bestämmelserna i fiskerättslagen är utlänning, som sedan minst två år är stadigvarande bosatt i Sverige, likställd med svensk medborgare i fråga om fiske i allmänt vatten och sådant enskilt vatten, där fisket är fritt för svenska medborgare. För medborgare i annat nordiskt land gäller särskilda av Kungl. Maj:t utfärdade bestämmelser, som ger dem rätt att utan tillstånd bedriva fritidsfiske vid havskust med spö, pilk och liknande handredskap i allmänt vatten och sådant enskilt vatten som nyss sagts. Vidare kan utlänningar, som inte enligt dessa bestämmelser äger fiskerätt, få tillstånd till fritidsfiske i motsvarande vatten av fiskeristyrelsen eller, såvitt gäller visst län, av länsstyrelsen. Tillstånd för högst 14 dagar kan också beviljas av polismyndigheten i orten. Fiskeristyrelsens tillstånd kan avse såväl viss person som grupp av utlänningar. — Om utlänningen stöder sig på enskild fiskerätt, t. ex. efter upplåtelse från jordägaren, saknar medborgarskapet betydelse.

I motionerna framhålls att de nuvarande bestämmelserna om tillståndstvång för utlänning som önskar bedriva fritidsfiske är en källa till irritation och att risk föreligger för att de kan verka hämmande på turistnäringen. Motionärerna hemställer därför om en översyn av gällande reglering.

Riksdagen har år 1968 avslagit en motion i liknande ärende. I sitt utlåtande anförde utskottet bl. a. att licenssystemet torde få betecknas som lättillämpat och att tillståndsgivningen var generös. Härtill kom att gällande bestämmelser tillkommit i nordiskt samarbete och att föreskrifter av liknande innebörd också utfärdats i andra nordiska länder. Utskottet framhöll att det inte syntes böra ifrågakomma att ändra bestämmelserna annat än på gemensam nordisk basis.

Någon omständighet, som kan ge anledning att frångå den tidigare ståndpunkten, har enligt utskottets mening inte inträffat sedan frågan senast prövades.

Utskottet får därför hemställa

att motionerna I:910 och II:1055 icke föranleder någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 3 mars 1970

På tredje lagutskottets vägnar:

ERIK GREBÄCK

Vid detta ärendes behandling har närvarit:

från f ö r s t a kammaren: herrar Göran Karlsson (s), Svante Kristiansson (s), Åkesson (fp), Ebbe Ohlsson (m)*, Nils-Eric Gustafsson (cp), Erik Jansson (s)* och Skårman (fp)*;

från a n d r a kammaren: herrar Grebäck (cp), Svenning (s), Ekström (s), Sundelin (s), fröken Anderson (s), herrar Wachtmeister (m)*, Josefson i Arrie (cp) och Sellgren (fp).

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.